

JESUSEN ERIOTZEA

Diamantezko errañu biziz inguratirik,
 Eukala garbi, Febok barreka arpegia,
 Palestiñako gañai chimista meiak sarturik
 Zergaitik eban bere bidean artu goya;
 Une berean gizonak zerren Egilla altsua,
 Kurutze baten euken billosik eregia,
 Ichirik bertan zeru bat askoz obeagua,
 Laugarrenera jasten da Migel gerraria.

Eta bertako zaldi indartsu galopalari
 Urrezko bitsa erioela joazanai,
 Tiraka burdi oñaztukizko burpildunari,
 Berak gelditu erazo eutsen laster danai;
 Botarik zaldi aurrekoari ezker eskua,
 Eskuman eukan ezpateagaz atzekoai,
 Bildurra sartu, eta bat baten Febo arrua
 Geldituten da laguntza бага bertan deslai.¹

Mugarritzar bat legez burdia geratutean,
 Ikaratu zan jazoten zanaz Eguzkia,
 Nok ikusirik nausiago bat bere aurrean,
 Adi ipiñi eban bertatik belarria;
 Eta Migelek egiten deutsa miñ zoliagaz,
 Justuriaren aldean ots bat aiñ andia,
 Ezpan gorriak zabaldutean iranduagaz,
 «¿Zergaitik ez dok baltzez estaltzen arpegia?»
 «¿Zelan diarduk ¡o! kriatura prestu noblia,

(1) Deslai=desanparauta.

Ikusi arren eure Egillea billosturik,
 Kurutzean gaur josi dabenen gaiztakeria,
 Sentidu ez beu legez nai al dok irago ik?»
 Gorde-ik gabagaz orren arpegi alegerea,
 Jarri-k gizona bere biziko gorriturik,
 Argitu dedin itsu dagoan fede bagea,
 Ikustean i, Munduak lutoz estaldurik.

.
 Entzun orduko sermoe ori Errege-izarra,
 Abietan da errañu danak pillatuten
 Illunpitan ito naiagaz mundu zantarra,
 Arpegi dana bereala dau ostenduten;
 Erroma legez Grezia bardiñ dago zurturik,
 Inoz ez lako gauz au danean gertatuten,
 Ebreatarra dago zital ta gogor itsurik,
 Bere arre¹ ta trentan dabela jarraituten.

¡O! Jaungoikoa, berariz zure esku andiak,
 Baldin ezpadauz begi itsuak argituten,
 Irago oi dabez illunpitan egun guztiak,
 Ez direala judegu gisan konturatzen,
 Eguna gautzen ikusiteak eguerdian,
 ¿Ezpadauz oneik ezaupidera erakarten?
 ¿Zer izango da lo eta ames zoro artean
 Jausirik beko surtara danaz iratzarten?

Badator Migel lurrera egan aserratua,
 Serafinezko soldadu pillo galantagaz,
 Eta asten da dardar ikaraz Luzbel gaiztua,
 Kalbarioan aurkitzen zana lagunakaz;
 Berealase artzen dau baña inguraturik,
 Gallur Santua Migelek bere zaintzallakaz,
 Nun eldu arte ordua, dagoz isill, muturik,
 Geldi ezpata, chuso, lantza ta banderakaz.

Dakuselako euren Errege gloriakua,
 Jabetu baga oraindik garaitz guztiakaz,
 Esku ta oñak iturriturik odol ustua,
 Andik isuri egiñ jakozan errekakaz;

(1) Arrea=trenta=tema.

Zeñek Igarlak esana zeatz zintzo egiña,
 Nai daben ichi, oraindik neke barriakaz,
 Sufritzen dago, ainbestean ze, uren premiña,
 Ur-giña Bera izanik dino «Egarri naz»

Ozpintzan busti egin da laster esponjeagaz,
 Soldadu batek ezotu eutsan bere agua,
 Penau arturik, baki Jesusek, zelan beragaz,
 Bere egintza ichiten daben azkendua;
 Orduan bere Aitaganuntza zuzentzen dala,
 Zabaldutean ago ozpiñaz samiñdua,
 Adietara emoten deusku osotu zala,
 Bere pasiño dana, esanaz «Amaitu da»

.

Baña oraindik Kurutzan daukan pisuagaitik,
 Artega¹ dago jarichi arte atsedena,
 Lurra oraindik jazo bear dan gauzeagaitik,
 Aurkietan da iñoz egon dan estuena;
 Onek ez ere, baita olatu amorratuak,
 Ichasoetan dauke penarik andiena,
 Pozu bateko urak legeche geldi lotuak,
 Zaiñ dagoz gertau arte gauzarik nausiena.

Gañera aise burrunlariak dagoz kobetan,
 Izuz gordeta ezinda eragin orri bati,
 Kanpo guztiak arnasa baga arrabietan,
 Iya itoan, iya galduan errukarri;
 Sua dakusgu berorik baga izotz antzean,
 Eta eguzki pozgarri zana negargarri,
 Jaungoiko gizon egiña illten doakunian,
 Berak lenago illgo jakula gaur dirudi.

Baña guztien arrigarri da oraingoagaz,
 Ikusitea beti bereaz urten dana,
 Eriotzea urreratzen da larri ikaraz,
 Baimena umill eskatutera Jesusgana;
 Emon artean eskubidea geyago zanak,
 Ez da azartzen egiten berak daukan lana,
 Nun bizitza ta eriotzaren Nagusi danak,

(1) Artega=egon ezinda.

Agintzen deutsa egin daiala nai ebana.

Baimen onegaz azkortu¹ eta da abietan,
 Jesusen kontra korañeagaz esetsiten,²
 Osterantzean etzan asiko a gaur ezetan;
 Jaungoiko batek zergaitik eban bildurtuten;
 Au gaitik deusku Jesusek bere borondatea,
 Dala illteko, azkenez emen erakusten,
 Eta illten da, ots egiñagaz «*Aita neurea*,
Nire arima zure eskuetan dot ipinten.

.

¿Justuriaren³ orroi, marru ta urruma andiak,
 Belarrietan ezpadeuskue on egiten,
 Oñazuaren gar gori miñ ta biziegiak,
 Nai eta nai ez begiak ichi eragiten;
 Baña, oñaztu argi, ta trumoi durundutsua,
 Sentitzen ichi baño lenago bada jasten,
 Chimistak ez dau uste bagako tantai sendua,
 Sarri askotan goitik beraño erdibitzen?

¿Zer da trumoia baña, Jesusen bozaz parean,
 ¿Noz oñaztuak isten beartu dau begiak?
 ¿Zer da chimista bizitasunez baldin atzean
 Ipiñi badau Berak ekarren arimiak?
 ¿Arboletako orriak legez demonioak,
 Dardar beukazan Jesusen itz bat entzuteak,
 ¿Zer gertauko zan Arima milla eguzkizkoak
 Errañopean arrapetean gaurguztiak?

Bilin bolaka mendi gañetik Luzbel maltsiña,
 Eta lagunak amildu ziran larri danak,
 Ondoren Migel eta bereak egiñik kiña,
 Lezara bota artean urten zireanak;
 Nun chilio ta ayene artean zirean jausi,
 Botiaz birao eta arrenik gaiztoenak,
 Achak jo eta buruak lertu, adarrak ausi,
 Eta arrabioz eiñaz ulurik tristienak.

(1) Azkortu=envalentonar.

(2) Esetsi=acometer.

(3) Justuria=trumoia.

Beste aingeru batzuk zabaldu barriz zirean,
 Sentimenturik ez euken gauzak negar egiñ,
 Egien euren Egilla altsua illten zanean,
 Zentzun bagetan bere agertu miña zediñ;
 Batek Tenpluko kortiñea dau erdibituten,
 Iñok ikusten bera ez ebalá, baña ariñ,
 Judegu lege zarra zergaitik dan amaituten,
 Eta Jesusen barria oraiñ bizi dediñ.

Sentimentua ez dauka gichi, bere munduak,
 Agertzen daben lokatasun ta ikareak,
 Darabillala alan besteren baten eskuak,
 Ezagutu lei zentzun gichiko personeak;
 Ichas zezendu aserratuak igoten deusku,
 Beian ichirik oraiñ arteko señaliak,
 Norbaitek bultza deutsalá egiten garbi dirausku,
 Iruntsi gura litukeala goi ta beiak.

Koba lezatsu zakonetatik dabez azkatzen,
 Legoiak baño sutuagorik aiše charrak,
 Muru torre ta mendiak bera dabez botatzen,
 Alkarren kontra direalako asi danak;
 Batak bestea jo eta dabiltz oraiñ ausiten,
 Iñoz apurtzen erraz etziran ach zaill otzak,
 Ainbesteraño damua deutse artu eragiten,
 Euren Jaungoiko gizonduaren eriotzak.

FELIPE ARRESE TA BEITIA.

Ochandion, 1895-ko Apirillean.